

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Jiřím Derflem ve věci

žalobkyně: nezletilá J. S. Č., narozená dne X
bytem X

zastoupená JUDr. Ladislavem Kolačkovským, advokátem
sídlem Opletalova 1535/4, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 3. 2025, č. j. MPSV-2025/65142-916,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 3. 2025, č. j. MPSV-2025/65142-916, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení částku 12 269,40 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího právního zástupce, JUDr. Ladislava Kolačkovského, advokáta, sídlem Opletalova 1535/4, 110 00 Praha 1.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se včasnou žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 3. 2025, č. j. MPSV-2025/65142-916, jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem (dále jen „Úřad práce“) ze dne 13. 9. 2024, č. j. 35973/2024/LOU (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobkyni přiznán příspěvek na péči ve výši 3 300 Kč

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

měsíčně počínaje od dubna 2024, neboť žalobkyně se považuje za osobu do 18 let věku závislou na pomoci jiné fyzické osoby dle § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, (dále jen „zákon o sociálních službách“) ve stupni I – lehká závislost, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá výkon tří základních životních potřeb – stravování, osobní aktivity a péče o zdraví. Žalovaný oproti správnímu orgánu prvního stupně dospěl k závěru, že žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá výkon základních životních potřeb – orientace, osobní aktivity a péče o zdraví, přičemž odlišné posouzení nemá žádný vliv na stupeň závislosti.

Žaloba

2. Žalobkyně prostřednictvím svého právního zástupce v žalobě uvedla, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí normativně opíral o důvody nesprávného skutkového a právního vyhodnocení věci. Žalobkyně se domnívala, že aktuální posouzení jejího zdravotního stavu neodpovídá skutečnosti, tudíž v řízení nebyl řádně zjištěn skutkový stav. Dále s odkazem na zákon o sociálních službách a navazující vyhlášku č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“), uvedla, že její skutečný zdravotní stav nekoreluje s odbornými lékařskými nálezy a dalšími doloženými důkazy. Namítala, že posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise“) nezhodnotila zdravotní stav žalobkyně komplexním způsobem, v souvislostech jednotlivých omezení a nevzala do úvahy zdravotní anamnézu žalobkyně zákonem určeným způsobem. Posudek posudkové komise nezohledňuje skutečný zdravotní stav žalobkyně a její další komorbiditu. Žalobkyně namítala, že již předcházející posudek (pozn.: posudek posudkového lékaře MUDr. JUDr. J. Š., Ph.D., ze dne 12. 8. 2024, který nechal vypracovat správní orgán prvního stupně), není přezkoumatelný a řádně odůvodněný. Nesouhlasila s výčtem nezvládaných základních životních potřeb. Uvedla, že jí byla diagnostikována porucha autistického spektra, konkrétně Aspergerův syndrom. V důsledku tohoto onemocnění se profilují potíže v oblastech sociální interakce, komunikace, porozumění, sebeobsluhy, adaptability, aktivity a emocionality.
3. K základní životní potřebě mobility konkrétně namítala, že z posudku je zřejmé, že tato potřeba byla hodnocena čistě mechanicky a dynamicky, tj. jako schopnost prosté chůze. Dle názoru žalobkyně měla být tato schopnost posuzována také v souvislosti s neschopností orientace, poněvadž je-li orientace vymizelá, či významně narušená, pak samotná schopnost chůze postrádá do velké míry smysl. Pakliže u žalobkyně schází plná orientace, pak i mobilita je tím omezena.
4. Ve vztahu k základní životní potřebě stravování namítala, že ve zprávě z gastroenterologie je mimo jiné zmíněna hraniční podvýživa. Žalobkyně nemá vůbec potřebu jíst, rodiče ji k jídlu a pití musí nutit, ke všemu čuchá, potřebuje mít vše oddělené a jí maximálně tři různá jídla, mimo domov nechce jíst vůbec nic. Vadí jí hluk v restauraci a lidé, všechno jídlo jí „smrdí a hnusně chutná.“ Ovoce nechce jíst žádné, ze zeleniny maximálně okurku, a to jen občas. Pije pouze colu, a to maximálně 0,5 l denně. Rozhodně si nemůže samostatně vybrat ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, dodržovat stanovený dietní režim a konzumovat stravu v obvyklém denním režimu. Namítala, že nelze považovat za dostatečně odůvodněné posouzení potřeby stravování jako zvládnuté jen na základě toho, že žalobkyně je fyzicky schopná se stravovat a že odmítání stravy lze označit za pouhou vybíravost. Posudková komise měla hodnotit také psychickou schopnost žalobkyně se stravovat. Žalobkyně uvedla,

že je zřejmé, že v tomto směru vyžaduje mimořádnou péči, bez které jí hrozí ohrožení zdraví, což nelze považovat za přijatelný standard.

5. K základní životní potřebě oblékání a obouvání žalobkyně namítala, že si nemůže vybrat oblečení a obutí přiměřené okolnostem, vyžaduje významnou korekci vzhledem k velikosti, vhodnosti, opotřebení, či počasí. Neumí manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem, nezajímá ji vhodnost oblečení, má potřebu nosit stále stejné oblečení za všech okolností. Nepřijímá nové oblečení. Bez každodenní asistence rodiče u oblékání a obouvání by chodila venku i v dešti v pyžamu a domácích pantoflích.
6. Ve vztahu k vyhodnocení základní životní potřeby komunikace jako zvládnuté namítala, že má značné problémy s vyjadřováním se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumíváním se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení. Má vývojovou poruchu řeči smíšeného typu v dětství, rezidua se projevují dodnes. Má menší slovní zásobu, špatně si vybavuje slova, reaguje občas s latencí. Má potíže v oblasti sluchové paměti. Nevládá běžné komunikační situace.
7. Dále žalobkyně namítala, že posudková komise postupovala při hodnocení zdravotního stavu žalobkyně selektivně, když vyloučila z horizontu úvah v jednotlivých bodech vše, co popírá její závěry o soběstačnosti. Žalobkyně uvedla, že mentální postižení jsou daleko náročnější na interpretaci, než jsou postižení fyzická.
8. Žalobkyně namítala, že posudek posudkové komise trpí rozpory (pozn.: neuvadla však, v čem konkrétně rozpory spočívají). Dále žalobkyně namítala, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť se nijak s těmito rozpory nevypořádává a neobsahuje plnohodnotné odůvodnění. Dle názoru žalobkyně rozhodnutí trpí vadou úplnosti v tom smyslu, že se žalovaný zcela spolehl na medicínské závěry posudkové komise, aniž by jakkoli věc zhodnotil svým správním uvážením. Byla totiž přesvědčena, že oblast, již rozhodnutí postihuje, tedy vyhodnocení schopností žalobkyně samostatně bez dopomoci druhé osoby zajišťovat jisté úkony životní praxe, není toliko věcí odborného posouzení posudkovou komisí, nýbrž že jde o otázky, které jsou z významné části v kompetenci správního orgánu.
9. Na závěr žalobkyně navrhla, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k novému rozhodnutí. Žalobkyně v podané žalobě současně navrhla, aby soud ve věci nechal zpracovat revizní posudek.

Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost. Žalovaný s poukazem na relevantní právní úpravu uvedl, že v odvolacím řízení postupoval v souladu s platnými předpisy a že jeho rozhodnutí bylo založeno na závěrech posudku posudkové komise. Žalovaný považoval posudek komise za stěžejní, úplný a odborný důkazní prostředek, neboť posudková komise zasedala v řádném složení a jejím členem byl lékař se specializací v oboru dětské neurologie. Uvedl, že z posudku je rovněž zřejmé, že žalobkyně nebyla k jednání posudkové komise přizvána, což však není při úplné a objektivní zdravotní dokumentaci v rozporu s platnými právními předpisy. Žalovaný zrekapituloval, že Úřad práce stanovil jako nezvládnuté základní životní potřeby stravování, péče o zdraví a osobní aktivity, zatímco posudková komise hodnotila jako nezvládnuté základní životní potřeby orientace, péče o zdraví a osobní aktivity, a uvedl že toto hodnocení nemělo za následek změnu prvoinstančního rozhodnutí. Žalovaný uvedl, že posudková komise vycházela

z objektivních podkladů, tedy doložených lékařských zpráv, a z výsledku sociálního šetření, a hodnotila je ve vzájemných souvislostech.

11. Žalovaný ve vyjádření zkonstatoval, že při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby a potřeby mimořádné péče se u osoby mladší 18 let s ohledem na § 10 zákona o sociálních službách porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravému jedinci téhož věku. Při posuzování zdravotního stavu v rámci řízení o příspěvku na péči není prioritní samotná diagnóza posuzované osoby, ale objektivní funkční dopady onemocnění na schopnost zvládat základní životní potřeby. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základních životních potřeb a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základních životních potřeb. Žalovaný podotkl, že v příloze k Instrukci náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016, o posuzování zdravotního stavu pro účely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, účinné ode dne 1. 9. 2016 (dále jen „instrukce“) je popsán standardní psychomotorický vývoj dítěte s přihlédnutím k věku.
12. Žalovaný uvedl, že řízení bylo provedeno v souladu se zákonem o sociálních službách a správním řádem, a že své rozhodnutí nepovažuje za nepřezkoumatelné. Uvedl, že posouzení povahy zdravotního postižení je z hlediska splnění podmínek pro přiznání příspěvku na péči odborně medicínskou, k níž správní orgán nemá potřebné odborné znalosti, proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, tedy k lékařům posudkové komise. Na závěr uvedl, že má za to, že správní řízení netrpí vadami, pro které by bylo nutné rozhodnutí žalovaného rušit.

Posouzení věci soudem

13. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
14. Smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobkyně splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8

uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce. Podle § 8 odst. 1 uvedeného zákona osoba (do 18 let věku), která vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby, se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat osm nebo devět základních životních potřeb. Dle § 9 uvedeného zákona se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. U osob do 18 let věku se nehodnotí základní životní potřeba péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona).

15. Dle § 10 zákona o sociálních službách platí, že u osoby do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby podle § 9 odst. 1 a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku.
16. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
17. V § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. je uvedeno, že za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí

fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

18. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví vyhláška. Dle § 2 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Dle § 2a uvedené vyhlášky, pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
19. V příloze č. 1 vyhlášky jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.
20. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**mobilita**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
21. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**orientace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
22. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**komunikace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
23. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**stravování**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, stravu rozdělit na menší kousky a naservírovat ji, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
24. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**oblékání a obouvání**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc

oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

25. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**tělesná hygiena**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
26. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**výkon fyziologické potřeby**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
27. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o zdraví**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
28. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**osobní aktivity**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
29. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že žalobkyně požádala o příspěvek na péči podáním ze dne 24. 4. 2024. Dne 6. 5. 2024 bylo provedeno sociální šetření pro účely řízení o příspěvku na péči. V rámci tohoto sociálního šetření byly zjištěny k jednotlivým žalobkyním v žalobě zpochybněným základním životním potřebám především následující skutečnosti. K potřebě mobility bylo zjištěno, že žalobkyně zvládá vstávat, usedat, stát, měnit polohy, samostatně chodit, pohybovat se po schodech a otevírat a zavírat dveře. Nezvládá se přepravovat prostředky hromadné dopravy, protože odmítá nastoupit mezi cizí lidi a je citlivá na pach a hluk. S rodiči jezdí osobním automobilem. Je nemotorná, ve škole je osvobozena od tělesné výchovy. K základní životní potřebě komunikace bylo zjištěno, že žalobkyně rozumí mluvené řeči, s okolím moc nekomunikuje, nemá ráda, když na ni někdo mluví, když to ona sama nechce. Hovoří v krátkých nesouvislých větách. Rodiče sdělili, že nezvládá slohové úlohy, neumí vyprávět příběh, přečte a napíše krátký text, pravidelně dochází na logopedii, ve škole odmítá ústní zkoušení, neporozumí vtipu, vše bere doslovně. Dobře zvládá anglický jazyk, porozumí všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům. Obtížně se domluví přes mobilní telefon – hovor přijme jen rodině, cizí čísla nezvedá, do telefonu často mlčí. Napíše stručnou sms v angličtině. K základní životní potřebě stravování rodiče žalobkyně při sociálním šetření uvedli, že žalobkyně má potíže s příjmem potravy, nechce jíst, nemá pocity hladu, v jídle je velmi vybíravá, nepřipraví si sama nápoj, odmítá pít čistou vodu. Rodiče musí dohlížet na dodržování stravovacího a pitného režimu. Ve škole nedochází na obědy, protože odmítá přijímat stravu od cizích lidí. Nají se pomocí lžice, příbor používat neumí. Stravu a nápoje si na místo konzumace přenesou. K potřebě oblékání a obouvání sociální pracovnice zjistila, že žalobkyni připravuje oblečení matka. Žalobkyně sama není schopna si zvolit oblečení adekvátně počasí. Chce nosit jen oblíbené oblečení, na které je zvyklá, jiné oblečení ji stresuje. Rozezná rub a líc, zná správné vrstvení, sama se oblékne a svlékne, vyžaduje dohled nad úpravou a čistotou. Obuje si a zuje volnou obuv, na kterou je zvyklá. Neumí si zavázat tkaničky, knoflíky a zipy si sama zapne a rozepne. Dále sociální pracovnice v záznamu ze

sociálního šetření uvedla, že žalobkyně navštěvuje sedmou třídu základní školy v Lounech, ve třídě má přidělenou sdílenou asistentku, do školy ji vozí rodiče, přestoupila kvůli šikaně od spolužáků, rodiče ji často musí vyzvedávat dříve kvůli stresu a úzkostem. Ve škole je citlivá, nechce dostat ani dvojku, na výlety se školou nejezdí. Žije ve společné domácnosti s rodiči a starším bratrem. Obtížně navazuje vztahy s vrstevníky, nezapadá do kolektivu, ven nechodí, kamarády nemá. Ráda maluje a hraje hry v angličtině. Chodí na kroužek grafiky. Trpí častými bolestmi hlavy, sama sebe nemá ráda.

30. Dne 12. 8. 2024 byl vypracován posudek o zdravotním stavu žalobkyně posudkovým lékařem Institutu posuzování zdravotního stavu, MUDr. JUDr. J. Š., Ph.D. Posudkový lékař konstatoval, že žalobkyně nezvládá tři základní životní potřeby, a to stravování, péči o zdraví a osobní aktivity. Posudkový lékař uvedl, že žalobkyně trpí Aspergerovým syndromem, úzkostnou poruchou, poruchou aktivity a pozornosti, vývojovou dysfázií a vrozenou vývojovou vadou střev a poruchou příjmu potravy, přičemž dominujícím onemocněním je Aspergerův syndrom. Posudkový lékař citoval podkladovou zdravotní dokumentaci a záznam ze sociálního šetření a uvedl, že žalobkyně je po psychické stránce základně orientována, nebylo zjištěno zrakové kognitivní postižení, které by vedlo k nezvládnutí základních životních potřeb orientace a komunikace. U žalobkyně byl referován Aspergerův syndrom, nicméně, žalobkyně skládala přijímací zkoušky na gymnázium. Nebyla zjištěna těžká porucha komunikace, která by vyžadovala mimořádnou péči. Nebyl zjištěn objektivní posudkově medicínský podklad z hlediska kognice, a to ani v rámci duševního postižení, stejně tak stran pohybového aparátu, k uznání základních životních potřeb oblékání a obouvání, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby jako nezvládnuté. Za nezvládnutou dle posudkového lékaře pak nelze uznat při stavu pohybového aparátu žalobkyně ani základní životní potřebu mobility.
31. Na základě posudku MUDr. JUDr. J. Š., Ph.D., bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí, jímž byl žalobkyni přiznán příspěvek ve výši 3 300 Kč měsíčně počínaje od dubna 2024. Správní orgán prvního stupně s odkazem na uvedený posudek dospěl k závěru, že na žalobkyni je třeba nahlížet jako na osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), neboť žalobkyně nezvládá samostatný výkon tří základních životních potřeb, jak je uvedeno v citovaném posudku.
32. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně prostřednictvím svého zákonného zástupce včasné odvolání. Žalobkyně v podaném odvolání namítala, že kromě uznaných základních životních potřeb stravování, péče o zdraví a osobních aktivit nezvládá také základní životní potřeby orientace, komunikace, oblékání a obouvání a péče o domácnost. Odkázala na zprávy z Nautisu a uvedla, že má omezenou orientaci v čase a prostoru a nedostatečnou orientaci v sociálním prostředí, má problémy se vyjadřovat srozumitelně mluvenou řečí v rozsahu běžné slovní zásoby, špatně si vybavuje slova, reaguje občas s latencí, má potíže v oblasti sluchové paměti, má problémy s pochopením ironie, dvojsmyslů, psaného textu, interpretací obsahu četby, filmů a uměleckých žánrů, ne vždy chápe význam slov, nedodrží dějovou linku. Je třeba výrazně korigovat její oblékání, nezajímá ji vhodnost oblečením má potřebu nosit stále stejné oblečení za všech okolností. Neobstará si nákup, neuvaří si jednoduché teplé jídlo a nápoj, neudrží pořádek. Vyžaduje hodně empatie a času, je u ní vysoká pravděpodobnost afektu a následného sebepoškozování. Otec si musel kvůli péči o ni a o syna upravit pracovní zaměření a je výrazně omezený v pracovním i osobním životě.

33. Žalovaný v odvolacím řízení nechal posudkovou komisi v Ústí nad Labem zpracovat posudek o zdravotním stavu žalobkyně. Dle posudku ze dne 20. 2. 2025 posudková komise dospěla k závěru, že žalobkyně nezvládá tři základní životní potřeby, a to orientaci, péči o zdraví a osobní aktivity. Žalobkyně je osobou do 18 let věku, která se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost), neboť vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby a není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) zákona o sociálních službách.
34. Posudková komise zasedala ve složení předsedkyně MUDr. M. S., lékařky se specializací v oboru dětská neurologie MUDr. V. N. a tajemnice Bc. M. H. Posudková komise vycházela z posudkového spisu Institutu pro posuzování zdravotního stavu, spisu posudkové komise, spisu odvolacího správního orgánu, sociálního šetření ze dne 6. 5. 2024, zdravotní dokumentace praktického lékaře MUDr. V. E., zprávy speciální pedagožky PaedDr. V. Č., zpráv psycholožky Mgr. A. P. ze speciálně pedagogického centra Nautis ze dne 9. 2. 2024 a ze dne 22. 3. 2024. Platnost posudku posudková komise stanovila do 31. 10. 2026. Posudková komise zhodnotila, že žalobkyně trpí poruchou autistického spektra – Aspergerovým syndromem, má opožděný vývoj, v květnu 2023 byla vyšetřena pro poruchy příjmu potravy, protože kromě dlouhodobé vybíravosti začala odmítat jídlo. Je vedena jako žákyně se specifickými vzdělávacími potřebami. Vyšetřením v speciálně pedagogickém centru bylo zjištěno, že žalobkyně má deficity v oblasti sociálního chování, komunikace a představitosti, má narušené smyslové vnímání ve smyslu hypersenzitivity, má pomalejší tempo a nízkou frustrační toleranci a je zvýšeně unavitelná a v zátěži dochází až k jejím autoagresivním projevům. V každodenních úkonech je méně samostatná. Její rozumové schopnosti jsou v pásmu nízkého podprůměru, jsou u ní přítomna rezidua vývojové dysfázie. Její reakce v sociálních interakcích jsou nekonzistentní, hovor vést dokáže, pokud je v dobré náladě, obtížně přijímá změny. Je sledována na dětské psychiatrii, po návratu ze školy je často unavená, objevuje se u ní sebepoškozování a úzkosti. Dle její dětské lékařky nemá zvýšenou nemocnost, její funkční stav je dobrý. Z podkladové dokumentace posudková komise vyvodila, že žalobkyně je přiměřeně orientovaná ve všech modalitách, její chování je nevyzrálé až infantilní. Je úzkostná, běžnou komunikaci má v normě, někdy hledá slova, má užší slovní zásobu. Paměť má normální, krátkodobou paměť má nadprůměrnou. Má oslabenou kognitivní efektivnost a sluchové vnímání, zrak a sluch má v normě, bez deklarované závažné poruchy kognitivních či fatických funkcí. Má pomalejší pracovní tempo, její pracovní výkon je nevyrovnaný, má zvýšenou mentální unavitelnost, nízkou frustrační toleranci, horší orientaci v sociálních situacích. Horní končetiny jsou bez deformit a funkčních deficitů s aktivní hybností, dolní končetiny jsou bez zánětlivých změn a otoků, bez těžkých funkčních deficitů a defigurací či destrukce skeletu. Stoj a chůze jsou samostatné, bez motorického postižení končetin, bez oslabení svalové síly. Jiné závažné duševní onemocnění ani zhoršení zdravotního stavu nebylo zjištěno. Posudková komise uvedla, že prostudovala i výsledky sociálního šetření ze dne 6. 5. 2024 a vzala jej v úvahu a že šetření bylo provedeno v souladu se zdravotním stavem žalobkyně. Dále posudková komise uvedla, že se neztotožnila se závěry posudkového lékaře Institutu pro posuzování zdravotního stavu, protože nenašla korelát k mimořádné péči u základní životní potřeby stravování a oproti tomuto posudku shledala potřebu mimořádné péče u základní životní potřeby orientace, ale na stupni závislosti to nic nemění. Posudková komise uvedla, že nenašla objektivní funkční korelát k samostatnému nezvládání základních životních potřeb mobility, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby.

35. K žalobkyní rozporované základní životní potřebě mobility posudková komise podrobněji uvedla, že žalobkyně nemá popisované funkční končetinové deficit, anatomické ztráty končetin ani těžké duševní poruchy či ztrátu zraku, pro které by uvedenou potřebu nezvládala. Potřebu zvládá v rámci širší normy jako zdravé dítě stejného věku. Ke sporované základní životní potřebě komunikace posudková komise blíže uvedla, že i přes uváděná onemocnění je žalobkyně schopna se vyjadřovat a dorozumět s jinými osobami, je schopna psát a tuto potřebu zvládá v rámci širší normy jako zdravé dítě stejného věku. Základní životní potřebu stravování posudková komise neuznala jako nezvládnutou, protože dospěla k závěru, že žalobkyně je i přes své postižení schopna se samostatně najíst lžící, napít se, vybrat vhodné potraviny a nápoje ke konzumaci. Nápoje si nalije sama, stravu konzumuje v běžném denním režimu, nemá stanovenou speciální dietu. Přípravu stravy provádí pečující osoba, což je zcela normální přístup. Potřebu zvládá v rámci širší normy jako zdravé dítě stejného věku. Osobnostní potíže s problematickým výběrem stravy a dohled nad výběrem nápojů nejsou důvodem pro uznání této potřeby jako nezvládnuté. K základní životní potřebě oblékání a obouvání posudková komise uvedla, že její nezvládání nebylo uznáno, protože dle závěrů posudkové komise je žalobkyně schopna se samostatně kompletně obléknout a svléknout, obout a zout, nemá popisované funkční končetinové deficit, anatomické ztráty, těžké duševní poruchy nebo ztrátu zraku, pro které by tuto potřebu nezvládla v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení s případným využitím facilitátorů. Potřebu zvládá v rámci širší normy jako zdravé dítě stejného věku. Dohled nad vhodností oblečení dle posudkové komise není důvodem pro uznání této potřeby jako nezvládnuté, protože žalobkyně po dostatečné edukaci je toho schopna samostatně též. Dále posudková komise uvedla, že u potřeb, které hodnotila jako zvládnuté, nebyla prokázána příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti tyto potřeby zvládat v přijatelném standardu, případně s použitím facilitátorů, jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení. Je jí poskytována zvýšená péče, ale nikoli péče mimořádná.
36. K odvolacím námitkám žalobkyně posudková komise v posudku uvedla, že v odvolání namítané skutečnosti týkající se orientace byly zohledněny a že ostatní namítané skutečnosti nemají oporu v objektivně dokladovaném zdravotním stavu a že zjištěný rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností žalobkyně je dostatečný k pravidelnému zvládání uvedených základních životních potřeb v přijatelném standardu, případně za použití facilitátorů. Námitky žalobkyně stran potřeby péče o domácnost nebyly vzaty v potaz, protože tato potřeba se u osob mladších 18 let nehodnotí.
37. Žalovaný následně na základě posudku posudkové komise vydal napadené rozhodnutí, jímž zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil prvostupňové rozhodnutí.
38. Soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů rozhodnutí.
39. Podle § 68 odst. 3 věty první správního řádu platí, že v odůvodnění rozhodnutí se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
40. S odkazem na shora citovaný § 68 odst. 3 správního řádu soud konstatuje, že z odůvodnění rozhodnutí musí být vždy zřejmé, z jakých skutkových zjištění správní orgán ve vztahu k

jím vyhlášenému výroku vycházel a na základě jakého právního názoru k závěrům o něm dospěl. Správní rozhodnutí, které takovouto skutkovou a právní úvahu neobsahuje, je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť nemůže plnit svou základní funkci, tedy osvětlit účastníkům řízení, na základě jakých skutečností bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno v jeho výroku (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006-36, ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005-298, ze dne 11. 8. 2004, č. j. 5 A 48/2001-47, nebo ze dne 17. 9. 2003, č. j. 5 A 156/2002-25).

41. Z ustálené judikatury soudů ve správním soudnictví vyplývá, že o nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů se jedná zejména tehdy, opomene-li správní orgán či soud na námitku účastníka reagovat. Pokud se správní orgán podstatou námitky řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky, o nepřezkoumatelnost rozhodnutí se nejedná. Správní orgány a soudy nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí. Rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné, pokud je odpověď na dílčí odvolací námitku alespoň implicitně obsažena v odůvodnění (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2020, č. j. 1 Afs 68/2020-31, ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64, ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43, nebo ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38, a nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08).
42. Soud dospěl k závěru, že žalovaný na odvolací námitky žalobkyně adekvátně reagoval, v napadeném rozhodnutí odkázal na posudek posudkové komise, který rovněž okopíroval do textu rozhodnutí, a na ustanovení zákona o sociálních službách a zdůvodnil, proč má za to, že žalobkyně je schopna zvládat namítané základní životní potřeby v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení, případně s použitím facilitátorů a že ve vztahu k těmto potřebám sice vyžaduje zvýšenou péči, ale nikoli péči mimořádnou. Žalovaný v rozhodnutí argumentoval závěry posudku posudkové komise a k tomu uvedl, že vyjádření ke zdravotnímu stavu je zcela v kompetenci posudkové komise, protože odvolací správní orgán k tomu nemá dostatečnou erudici. Rovněž z posudku posudkové komise vyplývá, že posudková komise měla k dispozici celý spisový materiál vč. odvolání žalobkyně a že jí byly odvolací námitky žalobkyně známy. Soud tedy dospěl k závěru, že žalovaný své rozhodnutí řádně zdůvodnil. Námitku žalobkyně, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože obsahuje rozpory, soud neshledal důvodnou, neboť žalobkyně neuvedla, v čem konkrétně namítané rozpory spočívají, nijak nekonkretizovala, v čem se má výrok rozhodnutí rozcházet s jeho odůvodněním, případně který konkrétní závěr posudkové komise převzatý žalovaným do odůvodnění napadeného rozhodnutí je dle jejího názoru v rozporu s kterou konkrétní skutečností uvedenou v kterém konkrétním podkladu pro zpracování posudku (konkrétní lékařskou zprávou, konkrétní zprávou nezdravotnického pracoviště, kam žalobkyně dochází, či konkrétní částí záznamu ze sociálního šetření apod.). Soud pak sám žádný zjevný vnitřní logický rozpor v napadeném rozhodnutí, který by způsoboval jeho nejednoznačnost či nesrozumitelnost mající za následek nepřezkoumatelnost rozhodnutí, neshledal. Soud proto dospěl k závěru, že námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí není důvodná.
43. Pokud jde o správnost zjištěného zdravotního stavu žalobkyně, jedná se o odbornou medicínskou otázku, kterou nemůže soud a v zásadě ani správní orgán sám posoudit pro nedostatek odpovídající odborné kvalifikace, a proto se musí spoléhat na posudky

předkládané k tomu kvalifikovanými odborníky – tj. posudkovými lékaři (v tomto ohledu tedy neobstojí tvrzení žalobkyně, že posouzení zdravotního stavu žalobkyně mělo být předmětem správního uvážení žalovaného). Z tohoto důvodu tedy posuzuje zdravotní stav žadatelů v řízení, jehož výsledek na takovém posouzení závisí, v prvním stupni posudkový lékař a v odvolacím řízení posudková komise žalovaného. Jedná se o specifickou formu správní činnosti, jejímž hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. V rozsudku ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020-33, Nejvyšší správní soud uvedl, že správní řízení ve věci příspěvku na péči se vyznačuje tím, že rozhodující důkaz představuje odborný posudek o zdravotním stavu a závislosti žadatele na pomoci jiné osoby.

44. Posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v prvním stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, přičemž na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (srov. viz rozsudek ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53). K tomu je možno dále odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2021, č. j. 4 Ads 184/2021-30, v němž bylo konstatováno, že *„v posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav účastníka řízení, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry ohledně splnění v zákoně stanovených kritérií pro přiznání dávky či průkazu osoby zdravotně postižené. Tento posudek je tedy ve správním a následně v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek lze však považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem a tyto své posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48; ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 511/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004-58)“*. V kontextu naplnění výše zmíněných požadavků lze dále poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2019, č. j. 8 Ads 331/2018-37, ze kterého plyne, že *„aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28)“*.
45. Splnění požadavku úplnosti a přesvědčivosti posudku musí vyhodnotit jak správní orgán před vydáním rozhodnutí, tak krajský soud při přezkumu takového rozhodnutí. Výsledný posudek tedy sice podléhá hodnocení a jeho správnost není nikterak presumována, ale je přezkoumatelný pouze omezeně, neboť soud nedisponuje potřebnými odbornými znalostmi (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2019, č. j. 8 Ads 331/2018-37). Nenaplnění výše uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Na danou judikaturu navazuje i další judikatura Nejvyššího správního soudu, který např. v rozsudku ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, judikoval: *„V řízení o nároku na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách je povinností odvolacího správního orgánu žádat po posudkové komisi doplnění posudku, pokud posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního*

pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přezkoušení zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči.“

46. Soud tedy není oprávněn hodnotit zvládání jednotlivých základních životních potřeb žalobkyní, nýbrž musí posoudit pouze to, zda byl posudek posudkové komise ze dne 20. 2. 2025 přesvědčivý a úplný tak, aby nebylo pochyb o jeho objektivnosti a správnosti. Posudek posudkového lékaře Institutu posuzování zdravotního stavu není předmětem soudního přezkumu, a proto se soud nezabýval námitkou žalobkyně, že tento posudek je nepřezkoumatelný.
47. Soud zdůrazňuje, že nemá pochyb o odbornosti posudkové komise a její způsobilosti hodnotit omezení žalobkyně ve vztahu k právní úpravě příspěvku na péči. Za přílehlavou považuje i volbu odborné lékařky se specializací na dětskou neurologii. Z posudku vyplývá, s jakými podklady posudková komise pracovala a jak o nich uvážila. Posudková komise v posudku uvedla, že žalobkyně zvládá pro účastníky sporné základní životní potřeby mobility, stravování, oblékání a obouvání a komunikace v přijatelném standardu, neboť na pohybovém ústrojí nemá deklarované žádné funkční deficity, netrpí těžkým smyslovým postižením a těžkou duševní chorobou, tedy že tvrzené nezvládání těchto potřeb nemá oporu v objektivně dokladovaném zdravotním stavu. Hodnocení posudkové komise stran zvládání základní životní potřeby stravování (viz níže) však soud nepokládá za úplné a přesvědčivé.
48. K základní životní potřebě stravování posudková komise uvedla, že ji žalobkyně zvládá v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez zdravotního postižení, protože je schopna se najíst a napít v běžném denním režimu, zvládá si vybrat stravu, nalít nápoj a přemístit je na místo konzumace a nemá stanovenou žádnou speciální dietu. Posudková komise se však nijak nevypořádala se zjištěními v rámci provedeného sociálního šetření a s odvolacími námitkami žalobkyně, že trpí nechutenstvím k jídlu, nemá pocit hladu a žízně, mimo domov se odmítá stravovat úplně a rodiče ji musí do jídla i pití nutit. Posudková komise měla hodnotit nejen fyzickou schopnost příjmu potravy, ale též její duševní kompetence k samostatnému zvládání této potřeby. Posudková komise vůbec nehodnotila schopnost žalobkyně rozpoznat potřebu příjmu potravy a tekutin a vybrat si z hotové stravy v rozsahu přiměřeném jejímu věku a pečující osobou nastaveným možnostem volby. Nehodnotila, zda je v případě žalobkyně Aspergerův syndrom spojen se společenskou dezintegrací do té míry, že žalobkyně nezvládne výkon této potřeby samostatně v míře obvyklé jejímu věku, či nikoli. Odmítání stravy označila za pouhou vybíravost, která dle jejího názoru není posudkově rozhodná, ačkoli žalobkyně namítala, že její problémy se stravováním vygradovaly do té míry, že se již nejedná o pouhou vybíravost, ale o komplexní poruchu příjmu potravy. Sama posudková komise přitom ve svém posudku citovala zprávu z gastroenterologie ze dne 19. 7. 2023, konkrétně, že u žalobkyně je dána hraniční podvýživa pro nedostatečný energetický příjem a bylo jí doporučeno užívat nutridrink jednou až dvakrát denně; zprávu MUDr. Š. ze dne 19. 2. 2024, konkrétně, že žalobkyně má problémy s příjmem jídla; a zprávu PaedDr. V. Č. ze dne 9. 2. 2024, konkrétně, že žalobkyně má poruchu příjmu potravy a je u ní dána výrazná selektivita. Posudková komise v posudku rovněž uvedla, že žalobkyně nemá žádnou dietu, ze správního spisu však plyne, že žalobkyně prokazatelně dochází na gastroenterologii a má nastavený specifický režim stravování, neboť i medicínskému laikovi musí být zřejmé, že nutridrink není zcela běžnou položkou v jídelníčku zdravého patnáctiletého dítěte. Vzhledem k těmto skutečnostem by však bylo namístě, aby posudková komise svůj závěr o tom, že se jedná toliko o vybíravost

ve stravě a žalobkyně netrpí těžkou duševní poruchou, která by měla za následek neovládání výkonu této základní životní potřeby, zdůvodnila mnohem podrobněji, tím spíše, když se posudková komise právě v hodnocení této potřeby odchýlila od posudkového závěru posudkového lékaře předloženého v řízení před správním orgánem prvního stupně. Posudkový závěr posudkové komise stran základní životní potřeby stravování nelze považovat za úplný a přesvědčivý a nebylo na místě, aby se s takovým posudkovým závěrem žalovaný spokojil. Soud proto shledal námitku žalobkyně stran této potřeby důvodnou.

49. Potřebu mobility posudková komise zhodnotila jako zvládnutou v přijatelném standardu jako u běžného zdravého jedince ve stejném věku. Jak bylo popsáno výše, za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje zdravotní stav, kdy je osoba schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je. Ze zdravotní dokumentace i sociálního šetření plyne, že žalobkyně je schopna všechny tyto vyjmenované aktivity fyzicky zvládat, nicméně s ohledem na svou diagnózu odmítá používat prostředky hromadné dopravy. Techniku pohybu však bez obtíží zvládá a vyžaduje pouze doprovod při cestě do školy, na zájmový kroužek, k lékaři apod. a zpět domů, rodiče ji přepravují autem. Závěry posudkové komise, že nebylo popsáno žádné funkční postižení, které by jí bránilo potřebu v přijatelném standardu vykonávat, jsou v souladu s podklady. Skutečnost, že žalobkyně není schopna zvládat cestování mimo domov zcela samostatně, protože nesnese společnost cizích lidí, vadí jí pachy a hluk a nechtěné sociální interakce ji stresují, zcela správně nebyla zohledněna v rámci základní životní potřeby mobility. Dle citované instrukce se totiž zvládání základní životní potřeby mobility neposuzuje ve vztahu k postižení smyslů a mentálního či duševního postižení, které jsou zahrnuty a hodnoceny v základní životní potřebě orientace. Soud nemohl přisvědčit tvrzení žalobkyně, že schopnost mobility by měla být posuzována také v souvislosti s neschopností orientace, poněvadž je-li orientace vymizelá, či významně narušená, pak samotná schopnost chůze postrádá do velké míry smysl, jednak s ohledem na shora uvedené a jednak s ohledem na skutečnost, že základní životní schopnost orientace nebyla žalobkyni uznána nezvládnutou proto, že by schopnost orientace žalobkyně v prostoru by byla vymizelá či významně narušená, ale toliko proto, že žalobkyně má významné problémy orientovat se v situacích a sociálních interakcích. Co se tedy týče potřeby mobility, má soud za to, že ji posudková komise hodnotila jako zvládnutou úplně a přesvědčivě.
50. Základní životní potřebu komunikace posudková komise hodnotila jako zvládnutou, protože žalobkyně je schopna se vyjadřovat a komunikovat s ostatními osobami a psát. Za schopnost komunikace se považuje stav, kdy je osoba schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům a používat běžné komunikační prostředky. Posudková komise popsala a citací podkladové dokumentace zdůvodnila, že žalobkyně všechny tyto úkony zvládá. Žalobkyně, jak také sama tvrdila v podané žalobě, nemá problémy ani tak se samotnou komunikací, jako spíše se sociální interakcí, neboť odmítá komunikovat s cizími lidmi a nemá ráda, když ji někdo ústně zkouší či na ni mluví, když to ona sama nechce. Netrpí žádným závažným smyslovým postižením,

nemá ani žádné fyzické funkční onemocnění, které by jí v komunikaci bránilo. Z obsahu spisu je zřejmé, že žalobkyně navštěvuje běžnou základní školu, dokonce skládala přijímací zkoušky na gymnázium, umí mluvit, číst i psát, problémy se sluchem nemá. Rozumí sdělovaným informacím, dokáže formulovat věty, napsat krátký text, má dostatečnou mentální kapacitu k pochopení jednoduchých sdělení v ústní či písemné formě, jednoduchým signálům, piktogramům, k formulaci jednoduchého sdělení a základní komunikace. Skutečnost, že má žalobkyně problémy orientovat se v sociálních interakcích, zejm. že nechápe sarkasmus, vtipy a obtížně navazuje sociální kontakty, již byla hodnocena v rámci základní životní potřeby orientace. Skutečnost, že žalobkyně nezvládá psát slohové práce a řešerše literatury a vystoupit v kolektivu s řečnickým projevem, není posudkově relevantní. Podstatné pro zvládání komunikace je, že žalobkyně má přiměřenou slovní zásobu, hovoří běžnému posluchači srozumitelnou řečí a je schopna porozumět běžné základní komunikaci. Skutečnost, že její verbální projev není zcela dokonalý, protože déle hledá slova a má drobné pozůstatky vývojové vady řeči nezakládá na posouzení životní potřeby komunikace jako nezvládnuté. Skutečnost, že žalobkyni byla uznána za nezvládnutou základní životní potřeba orientace pak nemůže automaticky zakládat na nezvládání ostatních životních potřeb bez dalšího, tedy ani základní životní potřeby komunikace. Ve vztahu k této základní životní potřebě tak soud neshledal námitky žalobkyně důvodnými.

51. K základní životní potřebě obouvání a oblékání posudková komise uvedla, že žalobkyně tuto potřebu zvládá v rámci širší normy jako dítě stejného věku bez postižení a rozsah frekvence a intenzita dohledu a pomoci při oblékání a obouvání je srovnatelná se stejně starým zdravým dítětem. Žalobkyně je schopna se samostatně obléknout, obout a zout a sama se svléknout. Nemá funkční končetinové deficity, anatomické ztráty končetin ani těžké duševní poruchy či ztrátu zraku, pro které by uvedenou potřebu nezvládala. Ze správného spisu plyne, že v podstatě jediné problémy, které žalobkyně v rámci této základní životní potřeby má, jsou její neochota vzdát se oblíbených kousků oblečení, které by bez přiměřené korekce ze strany pečujících osob chtěla nosit stále bez ohledu na denní režim a teplotní podmínky, nedostatečná péče o oblečení a dle záznamu ze sociálního šetření i problémy se zavazováním tkaniček. Co se týče výběru oblečení, jsou to rodiče, kteří žalobkyni oblečení chystají a dohlíží, což jistě představuje vzhledem k věku žalobkyně péči zvýšenou, nikoli však péči mimořádnou. Nic nenasvědčuje tomu, že by žalobkyně nerozeznala od sebe jednotlivé kousky oděvů a nezvládla určit jejich účel, tomu plně odpovídá závěr posudkové komise, že žalobkyně má přiměřené intelektové a smyslové schopnosti k tomu, aby rozpoznala správné oblečení pro danou příležitost a zvládala jednotlivé kusy oděvu rozlišit a správně vrstvit. Skutečnost, že žalobkyně nezvládá řádně pečovat o čistotu oblečení a vyřazovat oblečení nepřiléhající velikosti nezakládá na nezvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání, ale na možné nezvládání základní životní potřeby péče o domácnost, neboť schopnost obstarat nákup oblečení, praní, žehlení a uskladnění oblečení jsou hodnoceny v rámci základní životní potřeby péče o domácnost, přičemž tato není vzhledem k věku žalobkyně vyhodnocována. Je tedy na pečujících osobách, aby žalobkyni vyřadili z výběru všechno oblečení, které je jí malé, i když si jej žalobkyně velmi oblíbila a odmítá se jej vzdát. Co se týče tvrzených obtíží při obouvání, ze spisu je zřejmé, že žalobkyně nosí širokou obuv a zvládá zapínat zipy, s facilitací ve formě volby snadno nazouvací obuvi se zapínáním na zip/suchý zip či jednoduchou přezku obouvání a zouvání v přiměřeném standardu zvládne. Je tak na místě uzavřít, že posudková komise poskytla přesvědčivý závěr

ke zvládání této základní životní potřeby a námitka žalobkyně stran hodnocení této základní životní potřeby není důvodná.

52. Soud shrnuje, že pokládá za dostatečné odůvodnění posudkové komise v posudku ze dne 20. 2. 2025 o tom, že žalobkyně samostatně případně s přiměřenou dopomocí jiné osoby s ohledem na svůj věk zvládá rozporované základní životní potřeby mobility, komunikace, obouvání a oblékání v přijatelném standardu v rámci širší normy jako zdravé dítě jejího věku (v době rozhodnutí žalovaného 15 let), avšak nepokládá za úplný a přesvědčivý závěr posudkové komise o tom, že žalobkyně zvládá samostatně v přijatelném standardu v rámci širší normy jako zdravé dítě jejího věku výkon základní životní potřeby stravování a není v této oblasti odkázána na mimořádnou péči rodičů. Na základě výše uvedeného soud dospěl k závěru, že posudek posudkové komise ze dne 20. 2. 2025, který vzal žalovaný za podklad pro své rozhodnutí, nelze dosud považovat za úplný a přesvědčivý. Z odůvodnění posudku posudkové komise totiž není dostatečně patrný myšlenkový postup, které vedl k učiněnému závěru ohledně hodnocení základní životní potřeby stravování a k odchýlení se od závěrů posudkového lékaře Institutu posuzování zdravotního stavu. Absentuje přesvědčivá úvaha o tom, zda žalobkyně skutečně trpí poruchou příjmu potravy, jak je případná porucha závažná a jaké má funkční důsledky na její schopnost zvládat samostatně základní životní potřebu stravování. Ten, kdo zdravotní stav posuzuje, si přitom musí být vědom toho, že jeho role je především zprostředkující – tj. má odborné informace srozumitelně a pokud možno komplexně vysvětlit „inteligentnímu laikovi“ tak, aby tento na jejich základě mohl o posuzované věci správně rozhodnout. Musí si přitom být vědom, že „inteligentní laik“ sice má duševní schopnosti porozumět těmto odborným informacím, ovšem pro jejich rychlé a patřičně důkladné pochopení mu chybí znalost širších souvislostí a celé řady základních principů, které odborníkovi mohou připadat samozřejmé (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15). Soud proto přisvědčil námitce stran nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, když skutkový stav zachycený v podkladovém posudku posudkové komise ze dne 8. 10. 2024, o který se bez dalšího opřel žalovaný v napadeném rozhodnutí, není dostatečně zjištěn a odůvodněn. Žalovaný se podle názoru soudu s tímto posudkem neměl spokojit, nýbrž si vyžádat doplnění.
53. Protože soud dospěl k závěru, že skutkový stav, který žalovaný vzal za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění, zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. bez jednání. Současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl soud o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku.
54. V navazujícím řízení pak bude na žalovaném, aby s pomocí posudkové komise znovu a důsledně posoudil zdravotní stav žalobkyně v tom smyslu, že zhodnotí, jaké konkrétní funkční důsledky má Aspergerův syndrom na schopnost žalobkyně zvládat výkon základní životní potřeby stravování. Dále také posoudí, zda žalobkyně trpí poruchou příjmu potravy či nikoli. Pokud dospěje k závěru, že žalobkyně poruchou příjmu potravy trpí, posoudí, jak je tato porucha závažná a jaký vliv má na schopnost žalobkyně zvládat výkon základní životní potřeby stravování. Posoudí, zda žalobkyně zvládá základní životní potřebu stravování v rozsahu přiměřeném svému skutečnému věku (dílčí posuzované aktivity ohledně stravování dle přílohy 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb.). Teprve na základě i pro poučeného laika srozumitelných závěrů posudkové komise bude moci žalovaný vydat rozhodnutí, které by bylo přesvědčivé a odpovídalo shora konstatovaným požadavkům právních předpisů a judikatury.

55. Vzhledem ke skutečnosti, že soud žalobě vyhověl a věc vrátil žalovanému k novému projednání, přičemž v novém projednání žalovaný musí dle shora uvedeného závazného právního názoru soudu žádat o doplnění posudku posudkové komise, případně o zpracování nového posudku o zdravotním stavu žalobkyně a jeho funkčních dopadech na její schopnost zvládat výkon základních životních potřeb, nevyhověl návrhu žalobkyně na zpracování revizního posudku v řízení před soudem, a to pro nadbytečnost.
56. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Jelikož měla žalobkyně ve věci plný úspěch má vůči žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem. Soud tedy uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení v celkové výši 12 269,40 Kč. Tato náhrada se skládá z mimosmluvní odměny za úkony právní služby právního zástupce žalobkyně podle § 35 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“), vč. DPH. Výše mimosmluvní odměny advokáta se stanoví dle § 7 bodu 5 a § 9 odst. 5 AT, tj. ve výši 4 620 Kč za každý jeden úkon právní služby. Právní zástupce vykonal celkem dva úkony právní služby, a to přípravu a převzetí zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. a) AT a návrh ve věci samé (podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu) podle § 11 odst. 1 písm. d) AT. Podle § 13 odst. 1 a 4 AT k těmto úkonům náleží náhrada hotových výdajů advokáta, tj. dva režijní paušály po 450 Kč. Právní zástupce je dle informací v registru ekonomických subjektů plátcem DPH, soud proto žalobkyni přiznal též náhradu za 21% DPH z částky 10 140 Kč, tj. 2 129,40 Kč. Jiné důvodně vynaložené náklady žalobkyně netvrdila ani nedoložila. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 4. března 2026

JUDr. Jiří Derfl v. r.
samosoudce